

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Жанжалдарды басқару әдістері

ЖАРИЯЛАНДЫ
08.12.2024СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/171625/

Жарылхасин Нұргүл

Жеке қарым-қатынас, жұмыс ортасы немесе әлеуметтік процестер болсын, өмірдің кез келген саласында қақтығыстар сөзсіз бар. Қақтығыстарды басқару әдістері үйлесімділікті сақтауда, тиімді өзара әрекеттесуде және мақсаттарға жетуде шешуші рөл атқарады. Әр әдістің өзіндік ерекшеліктері, артықшылықтары мен кемшіліктері бар, бұл оны әртүрлі жағдайларда қолайлы етеді.

Бірінші әдіс-аулақ болу.

Бұл тәсіл қақтығысқа қатысудан жалтару болып табылады. Бұл әдісті таңдаған адамдар даулы мәселелерді талқылаудан аулақ болады, оларды шешуді белгісіз уақытқа кейінге қалдырады немесе мәселені мүлдем елемейді. Бұл әдіс жанжал шамалы болған жағдайда немесе қатысушылардың эмоциялары нәтижелі диалог жүргізу үшін тым қызған жағдайда қолайлы. Алайда, аулақ болу мәселені шешпейді, тек оны кейінге қалдырады, бұл оның нашарлауына әкелуі мүмкін.

Екінші әдіс-бейімделу.

Бұл тәсілдің мәні-Тараптардың бірі қарым-қатынасты сақтау немесе жағдайдың одан әрі шиеленісуіне жол бермеу үшін екіншісінен төмен. Бұл әдіс келіспеушіліктер екінші Тарап үшін шамалы болған кезде тиімді, бірақ екінші Тарап үшін үлкен маңызға ие. Мысалы, егер жұмыс тобында жобаның маңызды емес бөлшектері туралы дау туындаса, қатысушылардың бірі процесті жылдамдатуға келісуі мүмкін. Дегенмен, құрылғыны шамадан тыс пайдалану төменгі тарапта реніштердің жиналуына әкелуі мүмкін.

Үшінші әдіс-бәсекелестік.

Бәсекелестік Тараптардың бірі күшті, мәртебені немесе сенімді дәлелдерді қолдана отырып, өз ұстанымын талап етеді деп болжайды. Бұл әдіс тез шешім қабылдау немесе маңызды принципті қорғау қажет болған кезде тиімді. Мысалы, топ жетекшісі шектеулі уақыт жағдайында түпкілікті шешім қабылдауы мүмкін. Алайда, бұл әдісті қолдану шиеленісті қарым-қатынасқа және жеңілген тарапта әділетсіздік сезіміне әкелуі мүмкін.

Төртінші әдіс -компромисске келу.

Компромисске келу екі тараптың да келісімге келу үшін өзара жеңілдіктер жасайтындығын білдіреді. Бұл әдіс қатысушылар диалогқа дайын болған кезде тиімді және шектеулі уақытта шешім табу керек. Мысалы, ұжымда міндеттерді әркім әділ жүктеме алатындай етіп бөлуге келісуге болады. Алайда , компромисске келу көбінесе тараптардың ешқайсысы толық қанағаттанбағанын білдіреді.

Бесінші әдіс — ынтымақтастық.

Ынтымақтастық барлық қатысушыларды толығымен қанағаттандыратын шешімді бірлесіп іздеуді қамтиды. Бұл әдіс әсіресе проблема барлық тараптар үшін маңызды болған кезде және оны егжей-тегжейлі талқылауға мүмкіндік болған кезде өте құнды. Мысалы, жаңа жобаны әзірлеу кезінде топ мүшелері оңтайлы шешім жасау үшін өз идеяларын біріктіре алады. Ынтымақтастық қарым-қатынасты нығайтуға ықпал етеді, бірақ айтарлықтай уақыт пен эмоционалды шығындарды қажет етеді.

Алтыншы әдіс — медиация.

Медиация-бұл бейтарап делдал қақтығыс тараптарына өзара қолайлы шешім табуға көмектесетін процесс. Бұл әдіс күрделі және ұзаққа созылған қақтығыстарда тиімді, мұнда қатысушылар өз бетінше келісе алмайды. Делдал жағдайға объективті көзқарасты қамтамасыз етеді және қатысушыларды сындарлы диалогқа бағыттайды.

Қорытындылай келе, қақтығыстарды басқару-бұл икемділікті, эмпатияны және әр жағдайдың ерекшеліктерін түсінуді қажет ететін өнер. Барлық жағдайларға сәйкес келетін әмбебап әдіс жоқ, бірақ аталған тәсілдерді сауатты қолдану жағымсыз салдарды азайтуға және ынтымақтастыққа жол табуға мүмкіндік береді. Дұрыс әдісті таңдау жанжалдың сипатына, оның қатысушыларына және олар қол жеткізгісі келетін мақсаттарға байланысты.